

Odpowiedzialność podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary:

- 1) Nie jest to odpowiedzialność karna *sensu stricto*, gdyż podmioty zbiorowe nie mogą ponosić winy jako takiej, jak również przejawiać stosunku psychicznego do przestępstwa
- 2) Jest to jednak niewątpliwie odpowiedzialność penalna czy też represyjna
- 3) Podmiot zbiorowy ponosi odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przez pozostającą z nim w jakiś sposób powiązaną (znać te powiązania – art. 3 ustawy)
- 4) Należy przeczytać ustawę i (poza już wymienionym art. 3) należy zapamiętać:
 - a. Podmiot zbiorowy to osoba prawna lub tzw. ułomna osoba prawna, z wyłączeniem Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego
 - b. Przestępstwo popełnione przez osobę fizyczną musi być stwierdzone prawomocnym wyrokiem skazującym, warunkowo umarzającym albo umarzającym postępowanie z powodu klauzuli niekaralności – UWAGA! Od 17 sierpnia 2022 r. w przypadku niektórych przestępstw przeciwko środowisku nie jest konieczne wcześniejsze skazanie osoby fizycznej
 - c. przedstawiciel podmiotu zbiorowego może zgłosić udział w postępowaniu karnym przeciw osobie fizycznej (art. 21-21a) – wówczas jest przesłuchiwany w charakterze świadka, ale może odmówić zeznań, i ma szereg uprawnień quasi-strony
 - d. Przestępstwo to musi także należeć także do katalogu zawartego w art. 16 ustawy – są to głównie przestępstwa gospodarcze, ale nie tylko
 - e. Poza ww. główną przesłanką odpowiedzialności jest wina w wyborze, wina w nadzorze lub w organizacji funkcjonowania, w następstwie czego doszło do popełnienia przestępstwa (art. 5)
 - f. Sankcje:
 - i. Kara pieniężna od 1.000 do 5 mln zł, ale nie więcej niż 3% przychodu z roku popełnienia czynu (w przypadku przestępstw przeciwko środowisku: od 10.000 zł do 5 mln bez progu procentowego)
 - ii. Przepadek przedmiotów z przestępstwa oraz korzyści majątkowej lub jej równowartości
 - iii. Odpowiedniki środków karnych od 1 roku do lat 5: zakaz promocji lub reklamy, korzystania z publicznych dotacji i subwencji, pomocy organizacji międzynarodowych, ubiegania się o zamówienia publiczne, podanie wyroku do publicznej wiadomości
 - g. Procedura:
 - i. właściwy w I inst. co do zasady sąd rejonowy
 - ii. zakres odpowiedniego stosowania k.p.k. – generalnie odpowiednio stosujemy, chyba że coś jest uregulowane w tej ustawie
 - iii. możliwość stosowania zabezpieczenia majątkowego przez sąd (TAKŻE PRZED WSZCZĘCIEM – ART. 26)
 - iv. możliwość stosowania środków zapobiegawczych w postaci zakazu łączenia się, podziału lub przekształcenia się podmiotu zbiorowego, zakazu ubiegania się o zamówienia publiczne na czas trwania tych postępowań, a także obciążania w tym czasie bez zgody sądu swojego majątku lub zbywania bez takiej zgody określonych przez sąd składników majątkowych – UWAGA! TE ŚRODKI MOŻNA

STOSOWAĆ TAKŻE PRZED WSZCZĘCIEM POSTĘPOWANIA PRZECIWIW PODMIOTOWI ZBIOROWEMU, JUŻ W RAMACH POSTĘPOWANIA PRZECIWKO OSOBIE FIZYCZNEJ – art. 26a

- v. brak postępowania przygotowawczego, od razu sądowe
- vi. wszczęcie na wniosek pokrzywdzonego (przymus adwokacko-radcowski) lub prokuratora albo Prezesa UOKiK w ramach jego właściwości
- vii. odrębne reguły dopuszczenia dowodu – art. 35 ustawy